

BURUNDAN YABANCI CİSİM ÇIKARMA

Dr. Ayfer Keleş

Daha çok çocuklarda, mental retarde ve psikiyatrik hastalığı olan erişkinlerde görülebilir. Bazen tek taraflı kötü kokulu akıntı, ağız kokusu, ağrı ve ses değişikliği ile başvurabilir. Hava yoluna kaçtığına ölüme neden olur. Sağ elini kullananlarda sağ tarafta daha fazla görülür. 2-5 yaşta oyuncaklar, tohumlar, boncuklar sık görülür.

Komplikasyonlar Sinüzit, akut otitis media, nazal septal perforasyon, periorbital selülit, menenjit, akut epiglottit ve tetanus Pillerde septal perforasyon sıktır. Çıkarıldıktan sonra birkaç ay hafif asidik olan fizyolojik deniz suyu nazal spray önerilir. Bazı cisimler yıllarca yakınma ve bulgu vermeden kalabilir.(en uzun 50 yıl)

Yakınma Birçok hastada yabancı cisim buruna sokulurken görülebilir. Tek taraflı burun akıntısı, burun kanaması, hapsirik, horlama, sinüzit, ateş, ağız kokusu gibi şikayetler olabilir.

Bulgular Çocuklarda yabancı cisim çıkarılırken kolları sıkıca kavranarak ebeveynlerin kucağında veya düz zemine yatırılarak, başı bir yardımcı tarafından tutularak çıkarılmalıdır.

Acil Tedavi

1. İşlem öncesi vazokonstriksiyon sağlanmalı
2. %2-4 Lidokain (epinefrinsiz) nebülize veya %0.5 fenilefrin, %0.05 oksimetazolin sprey etkilenen burun deliğine uygulanır.
3. 1-2 ml 1:1000 epinefrin nebülize olarak verebilir.
4. Çıkarılamayan yabancı cisimler genel anestezi altında ameliyathanede çıkarılır.

Çıkarma Teknikleri

1. **Direk alet kullanmak:** Hemostatlar, alligator forseps(timsah ağızlı) veya bayonet forseps kullanılabilir (Şekil 1). Pamuk, kumaş, kağıt timsah uçlu ile, sert ve yuvarlak cisimler Kelly klemp veya bayonet forseps ile çıkarılır. Kanca ve küret tohum veya taş gibi yuvarlak cisimlerin alınmasında faydalıdır.
2. **Balon kateter:** Küçük ve yuvarlak cisimleri çıkarmak için kullanılır. 5,6, veya 8 numara foley kateter; No:6 biliyer veya No:4 vasküler Fogarty kateter; Katz Burun ve kulak yabancı cisim çıkartıcı kullanılabilir (Şekil 2). Kateter %2 lidokain jel ile kaplanarak yabancı cisimin arkasına itilir. Balon şişirilir ve yavaşça çekilerek yabancı cisim çıkarılır.

3. **Pozitif basıncı:** Etkilenmeyen burun deliği kapatılarak diğerinden zorlu nefes verilir. Bu etkili olmazsa anne veya babanın ağzı veya bag-valve mask ile çocuğun ağzından kuvvetli hava verilir. (Dikkat: akciğer ve kulak zarına barotravma).
  4. **Suction:** Düzgün ve yuvarlak cisimlerde kullanılır. 100-140 mmHg ile madde çekilir.
  5. **Yapıştırıcı:** Düzgün, görünen ve kuru cisimlerde kullanılır. Aplikatörün ucuna ince bir tabaka siyanoakrilat sürülür, yabancı cisime 60 saniye dokundurulup çekilir.
  6. **Mıknatıs:** Gevşek duran yuvarlak metaller ve piller için kullanılabilir.
- DİKKAT:** Yabancı cismi arkaya itmek ve salinle irigasyonun aspirasyon riski vardır.

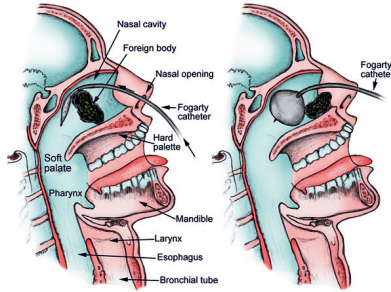
KBB uzmanına başvuru gerektiren durumlar

- Hava yolunda olan cisimler
- Piller
- Tıkanıklık yapan cisimler
- Enfeksiyona yol açmış cisimler
- Başarısız girişimler
- Sedasyona ihtiyaç olması

Şekil 1: Burundaki yabancı cisimleri bayonet forseps, sağa açılı kanca, Katz ekstraktör veya timsah ağzı kullanarak çıkarınız.

Foreign Body, nose. Philip Buttaravoli(Ed) Minor Emergencies: Splinters to Fractures. Second Edition, Mosby, 2007, USA, pp:122-126.

Şekil 2: Fogarty kateteri ile burundan yabancı cisim çıkarılması.

Fischer IJ. Nasal foreign bodies. www.emedicine.medscape.com. Update: Nov 1, 2011.

Kaynaklar

1. Foreign Body, Nose, chapter 29. Philip Buttaravoli(Ed) Minor Emergencies: Splinters to Fractures. Second Edition, Mosby, 2007, USA, pp:122-126.
2. Fischer IJ. Nasal foreign bodies. www.emedicine.medscape.com. Update: Aug 11, 2015.
3. Grigg S, Grigg C. Removal of ear, nose and throat foreign bodies. AJGP 2018, 47(10) : 682-685.
4. Lee CH, Chen TH, Ko JY et al. Ear, nose, and throat foreign bodies in adults: A population-based study in Taiwan. Journal of the Formosan Medical Association, 2019; 118: 1290e1298.
5. Lou ZC. Analysis of nasal foreign bodies in 341 children. J Laryngol Otol 2019;133:908-912.